

DE LORICATA VAN DE NEDERLANDSE KUST IISystematisch overzicht

Ordo L E P I D O P L E U R I D A

Familia LEPIDOPLEURIDAE

LEPIDOPLEURUS Risso, 1826 (Type: Chiton cajetanus Poli)S.G. LEPTOCHITON Gray, 1847 (Type: Chiton asellus Spengler)1. L.(L.) cancellatus (Sowerby, 1840)

- 1934 - Lepidopleurus cancellatus, Leloup, E., Med. kon. nat. hist. mus. Belg., X, 17, blz. 12 (bibliografie en synonymie).
- 1906 - " " , Nierstrasz, H.F., Tijdschr. Ned. dierk. ver., (2) 10, blz. 167 (voetnoot).
- 1915 - " " , van der Sleen, W.G.N., De levende natuur, 20, blz. 210.
- 1920 - " " , van der Sleen, W.G.N., Tijdschr. Ned. dierk. ver., (2) 18, Versl. verg. blz. XXIX.
- 1936 - " " , Van Benthem Jutting, Tera, Fauna v. Nederl. VIII, blz. 86.
- 1937 - " " , van Regteren Altena, C.O., Nwe. verh. Bat. gen., (2) 10, 3e st., blz. 4.
- 1938 - " " , Leloup, E. & P. Volz, Thalassia, II, no. 10, blz. 10, tekstfiguren 8-10.
- 1940 - " " , Leloup, E., Verh. kon. nat. hist. mus. België, (2) 17, blz. 6, figuren 10, 11, 16, 18.
- 1942 - " " , Kaas, P. & A.N. Ch. ten Broek, Nederl. zeemoll., blz. 76, pl. X fig. 5.
- 1947 - " " , van Benthem Jutting, W.S.S., Bas-teria, 11, blz. 57.

Leloup (1934, blz. 14) vermeldt de soort van 51°19' NB., 2°12' O.L. op een diepte van 23 vadem (2 mei 1913, 1 ex.). Uit Nederland zijn alleen de reeds in de inleiding vermelde exemplaren van Ierseke bekend: Alle vermeldingen in de Nederlandse literatuur hebben betrekking op deze vondst van H.F. Nierstrasz in 1897. De dieren leven uitsluitend in het sub-littoraal en kunnen dus alleen met de dredge of bodemnetten buit gemaakt worden. Door hun geringe grootte ($\pm$ 5 mm. lang) vallen zij niet gauw op; wellicht is het daaraan te wijten, dat uit de Zuidelijke Noordzee slechts een betrekkelijk gering aantal exemplaren bekend is geworden. L. cancellatus is een circumboreale soort. Aan de Europese zijde van de Atlantische Oceaan van het hoge noorden tot de Spaans-Portugese kust en in de Middellandse Zee, aan de Noord-Amerikaanse zijde zuidelijk tot de Golf van Maine. In de noordoostelijke Stille Oceaan van de Behringstraat tot in de Baai van Monterey, Californië (Leloup, 1940, blz. 6).

2. L.(L.) asellus (Spengler, 1797)

- 1934 - Lepidopleurus asellus, Leloup, E., Med. kon. nat. hist. mus. Belg., X, 17, blz. 2-12 (bibliografie en synonymie).

In de oudere literatuur is deze soort dikwijls verward met Lepidochitona cinerea, waarmee zij een oppervlakkige gelijkenis vertoont, al is de sculptuur en ook de bewapening van het perinotum duidelijk verschillend. L.asellus leeft in het Noordelijk deel van de Atlantische Oceaan, aan Europese zijde van de Noorse tot de Spaans-Portugese kust en in de Middellandse Zee, aan de Amerikaanse zijde aan de Westkust van Groenland.

In de zuidelijke Noordzee blijkt de soort betrekkelijk algemeen te zijn. Leloup (1934, blz. 6-11) vermeldt 132 exemplaren van 52 vindplaatsen tussen 50° 58' 30" tot 52° 1' 30" N.B. en van 1° 26' 30" tot 3° 26' 30" O.L., voor het merendeel met de dreg gevangen op diepten van 12.5 tot 52.8 meter. Hierbij zijn drie vindplaatsen van de Belgische kust en één monster van onbekende herkomst inbegrepen. De Belgische vindplaatsen zijn Oostende (2 exx.), Blankenberghe (1 ex.) en Zeebrugge ("pierres du port" - 9.VII.1929, 1 ex.).

Het Zoölogisch Museum te Amsterdam bezit drie monsters uit het Nauw van Calais, verzameld in 1934 en '35 en 1 ex. van 55° 44' N.B., 6° 55' O.L. (Zuidelijke Slikbank, Noordzee - s.s. "Freia").

Van de Nederlandse kust werd de soort tot dusverre nog niet vermeld. Mij zijn echter de volgende vondsten bekend:

- a) De Stenen, nabij Texel, 1 ex. op een losse klep van Cardium crassum, met de dreg gevangen op 1.XI.1938 (leg. Van Beelen, in coll. A.W. Lacourt).
- b) - 40 losse schelpstukjes (meest tussenplaten), verzameld in schelpgruis uit een ton, aangespoeld te Zandvoort tussen strandpalen 65 en 66, op 22.VI.1952 (leg. J.S.M. Gerrits).

Ordo CHITONIDA

Familia LEPIDochITONIDAE

LEPIDOCHITONA Gray, 1821 (Type: Chiton marginatus Pennant)3. L. cinerea (Linné, 1767)

- 1934 - Trachydermon cinereus, Leloup, E., Meded. kon. nat. hist. mus. Belg., 10, 17, blz. 15-20 (bibliografie en synonymie).
- 1854 - Chiton marginatus, cinereus, Maitland, R.T., Bouwst. fauna v. Nederl., 2, blz. 81.
- 1876 - " " " , Hoek, P.P.C., Tijdschr. Ned. dierk. ver., (I) 3, blz. 46.
- 1882 - " " " , Hoek, P.P.C., Id., (I) 6, Versl. verg., blz. XXIII.
- 1885 - " " " , Hoek, P.P.C., Id., (II) 1, Versl. verg., blz. XXII.
- 1915 - Trachydermon cinereus, van der Sleen, W.G.N., De levende natuur, 20, blz. 210.
- 1916 - " " " , Vernhout, J.H., Zoöl. meded. mus. Leiden, 2, blz. ...
- 1919 - " " " , van Goor, A.C.J., Rapp. verh. rijksinst. visch. ond., I, blz. 465.
- 1920 - " " " , van der Sleen, W.G.N., Tijdschr. Ned. dierk. ver., (2) 18, Versl. verg., blz. XXIX.
- 1925 - Lepidopleurus cinereus, Sloff, J.G., De levende natuur, 29, blz. 327, 354.

- 1925 - Lepidopleurus cinereus, van Dieren, J.W., Id.; 30, blz. 107.
 1926 - Lepidochiton cinereus, Dorsman, L., De schelpen van ons strand, 3e dr., blz. 120.
 1936 - " " , van Benthem Jutting, W.S.S., Fauna v. Nederl., VIII, blz. 79-83, textfig. 30-33.
 1937 - Lepidochitona cinereus, van Regteren Altena, C.O., Nwe.verh. Bat.gen., (2) 10, 3e st., blz. 4.
 1942 - " " , Kaas, P. & A.N.Ch. ten Broek, Nederl. zeemoll., v. blz. 75, pl. 10, fig. 2.
 1946 - " " , Bloklander, A.E.M.H. & J. Brouwer, Basteria, 10, blz. 52.
 1947 - Lepidochiton cinereus, van Benthem Jutting, W.S.S., Basteria, 11, blz. 57.

De Chiton cinereus van Linné is lange tijd, vooral door Britse auteurs, verkeerd geïnterpreteerd geweest. Wat bekende auteurs als Montagu, Sowerby, Reeve, Jeffreys en Sars Chiton cinereus noemden, is in werkelijkheid Lepidopleurus asellus (Spengler). Voor L. cinerea (L.) was de naam Chiton marginatus Pennant; algemeen in zwang, totdat Hanley (Ipsa Linnaci Conchylia, blz. 17 - 1855) exemplaren van Ch. marginatus in de collectie van Linnaeus aantrof die in overeenstemming waren met de beschrijving in de 12e editie van Systema Naturae, blz. 1107 no. 9 van Chiton cinereus, waardoor de ware identiteit van deze soort kwam vast te staan. Niettemin is de naam Chiton marginatus Pennant, 1777, zeer hardnekkig gebleken en heeft de volledige restoratie van de naam van Linnaeus lang op zich laten wachten.

Dautzenberg en Durouchoux (Feuille des Jeunes Naturalistes, 1906, blz. 14) hebben een aantal kleurvariëteiten van deze soort benoemd, t.w. straminea, nigrescens, miniata, adumbrata, rubrocarinata en albocarinata, alle van St. Malo. Men zou deze reeks met nog vele andere namen kunnen aanvullen, daar L. cinerea, zoals vele andere Loricata, vooral in de familie Ischnochitonidae, zeer variabel van kleur is. De exemplaren van Nederlandse herkomst zijn echter doorgaans minder levendig gekleurd dan dieren van de Franse en Engelse kusten. De dieren leven in de n.o. Atlantische Oceaan van de Lofodden en de Fär-Oer in het n. tot Mogador, aan de n.w. kust van Afrika, in het z. In de Oostzee tot in de Kieler Bocht. De dieren van de Middellandse Zee (subsp. variegata (Philippi, 1836) zijn doorgaans kleiner, bezitten meer driehoekige apophysen en hebben minder inkepingen in voor- en achterrand van het articulamentum (in plaat I 8-9, in plaat VIII 7-8, tegen de dieren van de Atlantische Oceaan resp. 9-10 en 10-12). A.A. Gould (Rep. Invertebr. of Mass., 1841) vermeldt een exemplaar van L. cinerea van de kust van Massachusetts. De soort is aan de Amerikaanse kust echter nooit teruggevonden. In ons land leeft L. cinerea in grote getale in de Waddenzee en in de Zeeuwse stromen, voornamelijk in het littoraal, op schelpen, stenen, etc. Bij laag water kruipen de dieren weg in spleten en onder schelpen en stenen, etc., om echter te voorschijn te komen en actief rond te kruipen, zodra de vloed hen overspoelt. Ze zijn dan gemakkelijk te verzamelen.

Aan de vastelandskust van Noord- en Zuid-Holland heeft de soort zich nergens blijvend kunnen vestigen. Afgezien van de met kurken, wier, oude manden of drijfhout aangespoelde exemplaren zijn slechts twee vondsten uit dit gebied bekend en wel van Katwijk en Scheveningen (zie Van Regteren Altena, 1937, blz. 5). De soort is daar echter nooit teruggevonden.

L. cinerea werd tot dusverre aangetroffen te Bierum, Delfzijl, weststrand Schiermonnikoog, Oostmahorn, West-Dongeradde, Holwerd (dam), Marrum, Harlingen, Ameland, Terschelling, Vlieland, Texel (De Cocksdorp, Oost, IJzeren kaap, Nieuwe en Oude Schild, het Horn-tje, De Mok), Den Helder (zeedijk, wierhoofd, vangdam, fort De Harsens, fort Oostoever), Balgzand, noordkust Wieringen (quarantaine), zeegrasveld ten n. van de "Dove-Balg" in de Waddenzee, Zandvoort (in gruis uit aangespoelde ton, paal 65-66, 1 tussenplaat, 22-VI-1952, J.S.M. Gerrits), Noordwijk (op aangespoelde mand), Katwijk, Scheve-

ningen, Kijkduin (op kurkenbos, 1 ex. juv., 1-X-1948, A. Bloklander), N. van Scheveningen (2 exx. juv. op kurk, XII-1950, A. Bloklander), zuidkust van Goeree, Herkingen, Slaakdam St.-Filipsland, Bruinisse, Dreischor, Zonnemaire, Renesse, Westerschouwen, Kistersinlaag, Westbout, zeedijk van Zierikzee, Ouwerkerk, n.-kust van Noord-Beveland, Camperland, Arnemuiden, Vere, Domburg, Westkapelle, Zoutelande, Vlissingen, Kanaal door Walcheren bij Middelburg, de Kaloot, Sloe, Borsselen, Wolphaartsdijk, Zandkreek bij Wilhelminadorp, Wemeldinge, Kanaal door Zuid-Beveland bij Postbrug, Ierseke (Kijkuit, O. van Ierseke, Z. van Iersekebank, oestergronden), ten z. van Tholen, Koffiehoek Tholen, Eendracht, Bergen-op-Zoon, Biervliet, Terneuzen.

Familia CRYPTOPLACIDAE

ACANTHOCHITONA Gray, 1821 (Type: Chiton fascicularis Linné)

4. A. crinita (Pennant, 1777)

- 1886 - Anisochiton (Acanthochites) fascicularis, BUCQOY, E., P. Dautzenberg & G. Dollfus, Moll.mar.Rouss., I, fasc.XIII, blz.502, pl.61 fig.17-20, pl.62 fig.6 (bibliografie en synonymie).
- 1893 - Acanthochites fascicularis, Pilsbry, H., in G. Tryon Man.of conch., XV, blz.9, pl.4 fig.77-79 (bibliografie en synonymie).
- 1929 - " " , Nierstrasz, H.F. & H. Hoffmann, Tierw.N.u.Ostsee, IXa, blz.36, tekst-fig. 32 a-d, 35f, 52.

De identificatie van Chiton fascicularis Linné, 1767, is een onoplosbaar probleem. De beschrijving in Systema Naturae, 12e ed., blz. 1106 no. 4 is onvoldoende en Linné vermeldt geen synoniemen. Evenmin verwijst hij naar een bestaande figuur, die de diagnose zou kunnen ondersteunen. De soort is niet in de collectie van Linnaeus aanwezig, waardoor de identificatie alleen kan steunen op de vindplaats "in Barbaria", waar de Zweedse consul te Algiers, E Brander, een intieme vriend van Linnaeus, de dieren vond.

De kleinere van de beide aan de Europese kusten in het littoraal levende Acanthochitona soorten is dan ook door de meeste auteurs na Linné voor A. fascicularis gehouden. Hanley (Ipsa Linnaci Conchylia, 1855, blz. 15) toonde de synonymie van Chiton fascicularis en Pennant's Ch. crinitus aan. Dit werd door Sowerby ontkend, doch deze auteur hield ten onrechte de grotere soort A. communis (Risso, 1826) voor Ch. crinitus Pennant.

Reeve zette deze vergissing weliswaar recht, doch concludeerde dat Linné met Ch. fascicularis de grotere soort had aangeduid.

Inmiddels had T. Brown in zijn "Illustrations of the conchology of Great Britain and Ireland" (1827), op plaat 35 fig. 5 en 8, een langgerekte vorm van Ch. fascicularis afgebeeld met resp. 2 en 3 supplementaire toefjes stekels op het perinotum achter de staartplaat. Deze vorm is later (in 1859) door J.G. Jeffreys (Ann. & mag. nat. hist., vol. III, 3e ser., blz. 106, pl. III, fig. 9 a-c) beschreven en afgebeeld als Chiton gracilis en nog later (1865) door dezelfde auteur opgevat als een var. van Ch. fascicularis L. (in British Conchology, vol. III, blz. 212 - 213). Dit is de derde uit Europa bekende soort, die echter uitsluitend in het sub-littoraal voorkomt (Zie E. Leloup, 1937, Verh. kon. nat. hist. mus. Belg., (2), 9, blz. 129 et seq.).

Waar niet met absolute zekerheid vast te stellen is welke van de drie Europese Acanthochitoniden Linné met zijn Ch. fascicularis heeft bedoeld en deze naam, zoals hierboven aangetoond, door latere schrijvers op de drie verschillende soorten is toegepast, is het, mede gelet op de Internationale Regels van de Zoölogische Nomenclatuur, noodzakelijk de naam fascicularis als niet-identificeerbaar te doen vervallen. De kleinere, littorale soort, die algemeen voorkomt in het Kattégat, langs de kust van Zuid-Noorwegen, de kusten

van Engeland (aan de oostkust niet zuidelijker dan Northumberland), Ierland, Frankrijk, Spanje en Portugal, N.W. Afrika, Madeira en de gehele Middellandse Zee, behoort de naam Ananthochita crinita (Pennant, 1777) te dragen.

A. crinita werd tot dusverre niet van de Nederlandse kust vermeld. In de jaren na de tweede wereldoorlog zijn inmiddels verschillende jeugdige exemplaren, meestal vastgehecht op Himanthalia lorea (L.), na stormen op het strand geworpen. De heel jonge dieren vertonen nog niet de typische granuleuze sculptuur. Meestal is ook de fijn in de lengte gestreepte carina nog niet tot ontwikkeling gekomen. De 18 toefjes langere stekeltjes op het perinotum zijn echter altijd duidelijk waarneembaar. De tot dusverre van het Nederlandse strand bekende, adventieve, exemplaren, zijn afkomstig van: Bloemendaal-Zandvoort, strandpaal 63-70, 1 ex. juv. aan voet van Himanthalia lorea, 31-VIII-1953, J.S.M. Gerrits, leg.; Zandvoort, strpl. 67-70, 1 ex., L. 8 mm., aan voet van H. lorea, IX-1952, G. Gerrits, leg.; Zandvoort-Noordwijk, strpl. 72-79, 1 ex. juv. aan voet van H. lorea, 8-IX-1953, G. Gerrits, leg.; tussen Noordwijk en Wassenaar, strpl. 78-94, 1 ex. zeer juv. aan voet van H. lorea, 5-IX-1953, J.A.W. Lucas, leg.; Scheveningen-N., 1 ex. zeer juv. op kurkenbos, 1950/51, A. Bloklander, leg.; Scheveningen-N., 1 ex. juv. op $\frac{1}{2}$ Modiolus barbatus aangevoerd met H. lorea, 7-IX-1952, H. van Haren, leg.; n.-einde strandboulevard Scheveningen, 1 ex. L. $3\frac{1}{2}$ mm., tussen Bryozoa op wierbos, 4-II-1951, A. Bloklander, leg.

Voorts vonden J. en G. Gerrits te Zandvoort (strpl. 65-66) in schelpgruis uit een aangespoelde ton, op 22-VI-1952, zeker 2 (vermoedelijk 3) tussenplaten van A. crinita.

Autochtoon is de soort hier te lande niet gesignaleerd, doch de mogelijkheid van vestiging van met wier e.d. aangevoerde dieren op onze zeeweringen en havenhoofden is niet uitgesloten.

5. A. communis (Risso, 1826)

1934 - Acanthochiton aeneus, Leloup, E., Med.kon.nat.hist.mus.Belg., 10,no.47,blz.14-20, tekstfig.11-16, (bibliografie en synonymie).

1941 - Acanthochiton communis, Leloup, E., Med.kon.nat.hist.mus. Belg.,17,no.43,blz.1-7, tekstfig.1-3, pl.I fig.1(aanvullende bibliografie & synonymie).

Deze soort, die niet noordelijker leeft dan in het Kanaal, aan de Zuidkust van Engeland, is door diverse auteurs onder verschillende namen beschreven. (Risso, 1826: Acanthochites communis, A. aeneus; Brown: Chiton discrepans; A. Adams & Angas: Ch. carinatus - één ex. van Port Jackson, New South Wales)..

A. communis wordt belangrijk groter dan A. crinita en is gemakkelijk van de laatste te onderscheiden door:

1. de veel fijnere en meer talrijke granulaties, die bovendien rond in plaats van druppelvormig zijn,
2. de minder geprononceerde toefjes stekels op het perinotum,
3. de randstekels zijn niet opvallend langer dan de overige op het perinotum, zoals bij A. crinita het geval is.

De kleur is zeer variabel, hetgeen enkele auteurs er toe verleid heeft een aantal onbetekende variëteiten "ex colore" te benoemen, zoals P. Dautzenberg & P. Durouchoux (Feuille des Jeunes Naturalistes, 1900): vars. ex col.violacea-limbata (met violet perinotum), albida (witte schelpstukken); E. Leloup (1934, blz. 19): rubro-lineata (met rood gekleurde dorsale kiel), nigro-lineata (zwarte kiel), rubro-uninotata (met alleen de kiel van plaat II rood gekleurd), nigro-uninotata (idem, zwart), viridula (geheel groenachtig gekleurde schelpstukken). Deze laatste "variëteit" zou volgens Leloup wellicht overeenkomen met de door J.R.M. Bergenhayn (Arkiv för zoologi, 23A no. 13) beschreven var. angustivalvus.

A. communis leeft in de oostelijke Atlantische Oceaan van de Engelse zuidkust tot de Canarische eilanden, langs de kust van Marokko en in de Middellandse Zee, van het littoraal tot op betrekkelijk geringe diepte. Voorts zijn verschillende exemplaren buiten Europa aangetroffen, waardoor A. communis in zijn verspreiding een echte cosmopoliet blijkt te zijn. Leloup (1941, blz. 3) noemt vondsten van Poulou Condore (Fr. Indo-China), Golf van Pé-tsché-li, de Falkland-eilanden (Antarctische Oceaan!) en Kaap de Goede Hoop (?).

De soort werd door de meeste auteurs van de vorige en het begin dezer eeuw A. discrepans (Brown) genoemd. J.D. Dean (Journ. of conch., 18, blz. 21-24-1926) heeft echter aangetoond, dat de Chiton discrepans van Brown synoniem is met Chiton gracilis Jeffreys, 1859. Afgezien van de vraag of dit juist is of niet, heeft de naam van Risso prioriteit.

A. communis is tot dusverre niet autochtoon uit ons faunagebied bekend geworden. De beide vondsten van de soort in Nederland hebben betrekking op aangevoerde exemplaren of fragmenten:

- a) Schelphoek, Schouwen, een volwassen exemplaar, levend verzameld op een in Zuid-Engeland (Portland -volgens schriftelijke mededeling J. Viergever) gebouwd caisson, 1-VIII-1953, P.J. van der Feen, leg.;
- b) Zandvoort, strpl. 70-73, 1 tussenplaat tussen aangespoelde eierkapsels van Buccinum undatum (L.), 20-V-1951, J.S.M. Gerrits, leg.

Familia ISCHNOCHITONIDAE

ISCHNOCHITON Gray, 1847 (Type: Chiton textile Gray)

S.G. LEPIDOPLEUROIDES Thiele, 1928 (Type: Chiton albus Linné)

6. I. (L.) albus (Linné, 1767)

- 1934- Trachydermon albus, Leloup, E., Med.kon.nat.hist.mus.Belg., 10,no.17,blz.20-22 (bibliografie en synonymie).
- 1936- Lepidochiton albus, van Benthem Jutting, Tera, Fauna v. Nederl., VIII,blz.83, tekstfig. 34.
- 1937- Ischnochiton albus, van Regteren Altena, C.O., Nwe.verh.Bat. gen.(2)10,3e st., blz. 5.
- 1942- " " , Kaas, P. & A.N.Ch. ten Broek, Nederl. zee-moll.,blz. 76, pl.X fig. 3.

De soort, die in de collectie van Linnaeus aanwezig is (Dodge, 1952, blz. 22) en waarvan de identificatie nimmer moeilijkheden heeft gegeven, is in de noordelijke wateren een algemene verschijning. I. albus is bekend van de Moermankust, Nova Zembla, de Franz-Josefsarchipel, Spitsbergen, IJsland, Groenland, kusten van Noorwegen, Zweden tot in de Sont, Denemarken, Far-Oer, Shetlands-eilanden, Westkust van Schotland en Engeland, zuidelijk tot het eiland Man, Engelse Oostkust zuidelijk tot Northumberland, langs de noord- en oostkust van Noord-Amerika, zuidelijk tot Cape Cod, Behringstraat, westkust van Noord-Amerika (Sitka, Alaska; Shumagin). De dieren leven van de laagwaterlijn tot op een diepte van 337 vadem.

J. Sparre Schneider (Tromsø mus arshefter IV, 1886) heeft van deze weinig variabele soort var. ex. col. infusata beschreven met geelbruin tot bruinzwart gekleurd tegmentum in plaats van geelachtig wit. Deze variëteit komt uitsluitend in het hoge Noorden voor.

De systematische positie van Chiton albus L. heeft meer moeilijkheden gegeven. De soort werd vrij algemeen in het heterogene geslacht Trachydermon Carpenter, 1863, ondergebracht. T. Iredale

-toonde-

toonde in 1914 aan (Proc. mal. soc. London, vol. 11), dat Lepidochiton Gray, 1821, prioriteit heeft. J. Thiele bracht de soort tot het genus Ischnochiton terug (waarvan Trachydermon door Pilsbry en anderen als een subgenus werd opgevat), door een nieuw subgenus te creëren: Lepidopleuroides, met als enige soort I. (L.) albus (L.), voornamelijk gebaseerd op kenmerken van de radula en de bewapening van het perinotum met kleine kalkschubjes.

I. (L.) albus werd door E. Leloup (1934, blz. 22) voor het eerst uit Nederland vermeld. Deze opgave werd overgenomen door Tera van Benthem Jutting (1936), C.O. van Regteren Altena (1937) en P. Kaas & A.N.Ch. ten Broek (1942). Sedertdien is een tweede exemplaar aan onze kust aangetroffen:

- a) Zwarte Polder (gem. Nieuwvliet), Westerschelde, op een steen, 1 ex. L. 17 mm., 26-V-1911 (vide E. Leloup, 1934);
- b) Noordwijk, strpl. 82-84, 1 ex. juv. op een aangespoeld kistje, 22-X-1950, J.A.W. Lucas, leg.